

„Életet adtunk, nagyon sok embernek nyugalmat és hitet. Beleértve a családot és magunkat is. A gyermek az élet értelme.” Egyebek között ezt mondta az az orvos, aki császármetszéssel világra segítette az agyhalott édesanya gyermekét. Nagy team, sok szakember dolgozott azon, amely a 31 éves agyhalott anya keringését, légzését, hormonális egyensúlyát, megfelelő táplálását és a magzat életesélyeit biztosította. Ki mit tett azért, hogy sikeres legyen az édesanya kezelése, hogy megszülethessen a gyermek, további négy beteg pedig életesélyhez jusson a szervátültetéssel? Erről vallanak az orvosok.

Prof. Dr. Fülesdi Béla, az MTA doktora, a DE OEC elnöke, az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Tanszék vezetője, az Egészségügyi Szakmai Kollégium elnöke

Rendkívüli szakmaközi összefogás alakult ki a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrumában. Ami ebben a három hónapban történt, azért egyedülálló, mert nem volt példa a világon arra, hogy agyhalott kismama ilyen hosszú ideig tartó kezelése után nemcsak egészséges koraszülött jöhetett világra, hanem még öt szerv adományozására is sor kerülhetett. A 92 napban minden természetesen és megkérdőjelezhetetlenül zajlott. A gyógyítás nem kizárólag szakmai, hanem lelki, spirituális kérdés is. Meggyőződésem, hogy igazi GYÓGYÍTÓVÁ csak lelki indíttatásból lehet válni. A betegek iránti szeretet és felelősség érzése az, ami feléleszti az emberben azt a gyógyításhoz nélkülözhetetlen vágyat és hajtóerőt, amivel egyre mélyebb szakmai ismeretek elérésére törekszik, ami nem hagyja nyugodni akkor, amikor tanácstalanul áll a betege fölött, vagy amikor kilátástalan gyógyítási helyzetben van. Boldog vagyok, hogy ez az ápolószemélyzetet és sokfajta orvosi szakmát képviselő csapat egyben közösség is, amely ebben a 92 napban nemcsak szakmai, hanem spirituális szempontból is kiállta ezt a próbatételt! Azt hiszem, ennek csak így van igazán értelme. Büszkeséggel tölt el, hogy részese lehetek annak a közösségnek, amely ilyen vállvetve tud együtt harcolni egy életért, összekapaszkodva tud felemelkedni csüggedéseiből, és együtt tud örülni a közös sikernek! Mint vezető, külön örülök annak, hogy bizonyítékát adtuk: a magyar egészségügy, és benne a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrumának szakmai közössége ilyen világraszóló szakmai teljesítményekre képes. Boldog lehet az a vezető, akinek ilyen nagyszerű emberi és szakmai közösség képezi a hátországát!

Dr. Molnár Csilla PhD, egyetemi docens, aneszteziológus-intenzív terápiás orvos, az Idegsebészeti Intenzív Osztály vezetője

Az Idegsebészeti Intenzív Osztályon a végsőig küzdünk minden élet megmentéséért. Ebben az esetben az édesanya életét ugyan nem tudtuk megmenteni, de a családdal mindent megbeszélve a magzat életének védelmét tűztük ki célunknak. A 92 nap alatt szinte minden nap új és új kihívásokat hozott. Egy percre sem lehetett csüggedni. A 20. hét körül már reménykedtünk abban, hogy megszületik a gyermek. Óriási lelki terhet jelentett mindenki számára, amikor a 21. héten kialakult egy véráram fertőzés, ami veszélyeztette az addig szépen fejlődő magzat életét is. Reményt jelentett azonban, hogy mindezek közben a magzat szépen mozgott, szemmel láthatóan ő is az életet választotta. Ismét átgondoltuk a kezeléseink minden lépését, és tovább folytattuk a munkánkat. A cél nem pusztán az volt, hogy megszülessen egy gyermek, hanem, hogy egy *egészséges* gyermek jöjjön világra. A 28. terhességi hét előtt két nappal már nem láttuk biztonságban a gyermeket az anyaméhben, mert egyre labilisabb volt az anya keringése. Szülészek, neonatológusok, intenzív orvosok közösen hozták meg a döntést a császármetszés időpontjáról, a gyermek védelme érdekében. Sikerült, egészséges koraszülöttet segítettünk a világra. A következő lelki teher számunkra az anya további sorsa volt. Az ő kivételes lelkierőről és intelligenciáról tanúbizonyságot tevő családjával egyetértésben, az édesanya szerveit mások gyógyítására, megmentésére transzplantációs célból felajánlottuk. Így amellet, hogy az édesanya életet adhatott saját gyermekének, halálában még négy embernek adta meg a gyógyulás reményét. Ez alatt az idő alatt a legszebb az volt, hogy egy csodálatos család és egy szorosan együttműködő szakmai közösség érte el közös célját.

Dr. Kovács Tamás Szilveszter, PhD, egyetemi docens, szülész-nőgyógyász, klinikai genetikus

Sokáig nem voltam biztos, hogy jogunk van-e a természet ellenében egy emberi lényt előre tervezetten arra ítélni, hogy anya nélkül jöjjön a világra, és így élje le életét. A családdal való találkozások azonban segítettek a dilemmám eldöntését. Meggyőztek arról, hogy a gyermek paradox módon az elhunyt anya továbbélését jelenheti majd a gyászoló apának és nagyszülőknek. Így a baba tulajdonképpen teljes családban fog felnőni, és akkor követnénk el bünt, ha mindezért nem tennénk meg mindent, amit az orvostudomány ma lehetővé tesz.

Dr. Kovács Tamás neonatológus, gyermekkardiológus, az Újszülött Intenzív Osztály vezetője és Prof. Dr. Balla György, akadémikus, a Gyermekgyógyászati Intézet Igazgatója

A Neonatológiai Tanszék feladata a koraszülött gyermek fogadása, állapotának stabilizálása és teljes intenzív ellátás biztosítása volt heteken keresztül. Munkánk során végig éreztük az édesanya jelenlétét és elvárásait, amelynek igyekeztünk legjobb tudásunk szerint megfelelni. Osztályunk hitvallása szerint mindenkinek biztosítani kell az esélyt minden körülmények között, legyen az magzat, érett vagy éretlen koraszülött, nagyobb gyermek, felnőtt, vagy idős embertársunk. Az intenzív ellátás minden formáját, a maximális odafigyelést valamennyi osztályunkra kerülő újszülöttnak biztosítjuk, függetlenül a körülményektől. Jelen esetben azonban úgy éreztük, felelősséggel tartozunk az Idegsebészeti Intenzív Osztály valamennyi dolgozójának is, akik nagyon kemény munkával lehetővé tették az édesanya számára, hogy világra hozza gyermekét. Ahogy mindig, most sem lehetett hibázni. A közös munka során az intenzíves csapatok kölcsönösen hatottak egymásra, erősítettük egymást, így lett nagyon hatékony és eredményes az együttműködés. Ebben a korcsoportban a gyermekek több mint 95%-át hazaadjuk, és szerencsére ez nem történt másként kis betegünk esetében sem. Vizsgálataink szerint a gyermek egészséges, jelenleg nem észlelünk koraszülött utóbetegsége utaló jeleket, azonban el fogjuk kísérni a gyermeket éveken keresztül, segítjük, támogatjuk, ahogyan tudjuk. Fontos a lakóhelyén dolgozó gyermekorvosok és védőnők odafordulása is, és úgy látjuk, hogy ez biztosított otthon. Azt gondoljuk, hogy a szülész és felnőtt intenzíves kollégákkal közösen életet adtunk, valamint nagyon sok embernek nyugalmat és hitet. Beleértve a családot és magunkat is. A gyermek az élet értelme.

Prof. Dr. Bognár László, med. Habil., az Idegsebészeti Klinika Igazgatója

A gyermek-idegsebészeti praxisomban már megszoktam a nehéz etikai és morális kérdéseket, amikor koraszülöttek vagy intrauterin magzatok életéért küzdünk, de ezt a fájdalmas kérdést az élet hál' Istennek ritkán teszi fel, hogy agyhalott anyában életképes magzattal mit tegyünk. Mindenképp felemelő volt egy olyan teamben dolgozni, ahol a közös lelkesedés egyértelműen abba az irányba mutatott, hogy az egészséges életért tegyünk meg mindent. Így lelkesítő volt, hogy ebben a tragédiában megragadjuk azt a halvány reményszálát, mely egy új emberélethez vezethet. Nagyon büszke vagyok munkatársaimra.

Prof. Dr. Nagy Endre, az MTA doktora, a DE OEC elnök-helyettese, az Endokrinológiai Tanszék tanszékvezetője

Az endokrin rendszer működését az agyalapi mirigy szabályozza, melynek vérkeringése az agy keringésével együtt megszűnt. Központi irányítás hiányában a pajzsmirigy, mellékvese működése leállt, ezért ettől az időponttól kezdve valamennyi életfontosságú hormont kívülről kellett bejuttatnunk az anya szervezetébe. Ugyancsak leállt a folyadékháztartás és a sóháztartás szabályozása. A hormonok pótlása során az anya és a magzat igényére is figyelemmel kellett lenni, ami különösen a terhesség első felében nehéz, amikor a magzat saját hormontermelése még nem kezdődik el. Látva a család ragaszkodását az életjeleket már

nem mutató édesanyához és a születendő gyermekhez, mindannyian igyekeztünk tudásunk legjavát nyújtani a magzat világra jövele érdekében.

Dr. Török Olga kandidátus, egyetemi docens, szülész, nőgyógyász, klinikai genetikus

A reggeli orvosi értekezleteken kezdettől fogva rendszeres tájékoztatást kaptunk az esetről, a fejleményekről. Őszintén meg kell mondanom, hogy a magzat szempontjából a kedvező kimenetel esélyét a terhességi kor miatt ekkor meglehetősen reménytelennek láttam. Közvetlen kapcsolatba már csak a 23. héten kerültem a beteggel, amikor átvettem az állandó szülészeti konziliáriusi szerepet. Tisztában voltam vele elvileg, hogy egy agyhalott terhes életfunkcióinak heteken keresztül történő fenntartása milyen komoly szakmai felkészültséget, technikai háttérrel és anyagi ráfordítást igényel, ennek ellenére mégis meglepetésként ért, amikor szembesültem vele, hogy mit jelent ez a mindennapi gyakorlatban, hogyan kell többek között, mint egy vegykonyhában kitrálni a különböző szervek megfelelő működését biztosító gyógyszeradagokat. Az intenzív osztályon a legnagyobb benyomást rám mégis az tette, amilyen szeretettel vette körül a páciens az ápoló személyzet, a méhen belül fejlődő magzatot szinte magukénak érezve. Ekkor döbbsentem rá, hogy nemcsak a családnak, de mindazoknak a kollégáknak is komoly felelősséggel tartozom, akik annyi energiát fordítottak arra, hogy a végén egészséges magzatot segíthessünk majd világra. Szerencsére a magzat fejlődésének üteme végig megfelelő volt, de egészséges anya zavartalan terhességében is mindig van egy minimális esélye például egy előre nem kiszámítható köldökzsinór komplikációnak, ami a magzat váratlan elhalását eredményezi. Érthető tehát, hogy nem volt olyan nap, amikor ne jutott volna eszembe, mennyi minden történhet a beteggel, ami a magzat számára egyik pillanatról a másikra végzetes következményekkel járhat. Szinte megkönnyebbülést jelentett a szakmai konzílium döntése a terhesség befejezése mellett a 27. hét végén. Nem fogom elfelejteni azoknak az intenzív kollégáknak a felszabadult örömet tükröző arckifejezését, akik kiszorultak a műtőből, ezért a császármetszés eseményeit csak ablakon keresztül, kívülről követhették, de előzőleg megkértek, hogy egy pillanatra mutassam majd fel nekik az újszülöttet.

Dr. Orosi Piroska PhD, tanszékvezető egyetemi docens a Kórházhygiéne és Infekciókontroll Tanszék tanszékvezetője

A mi feladatunk az volt, hogy csíraszegény környezetet biztosítsunk. Egy elkülönített kórteremben volt elhelyezve az anyuka, ahol a vízcsapra speciális szűrőt szereltettünk fel. Ebből a steril vízből történt a fertőtlenítő oldatok készítése és a betegápolás. A levegő fertőtlenítését a Műszaki Osztállyal oldottuk meg. Az anyuka folyamatos mikrobiológiai monitorozásával figyeltük a kolonizáló baktériumokat. Bőr- és nyálkahártya fertőtlenítő oldatokkal és helyileg ható antibiotikumokkal akadályoztuk meg, hogy ezek a megtelepedő baktériumok ne okozzanak fertőzést az anyukánál. A gépi lélegeztetéshez és az egyéb beavatkozásokhoz a legmodernebb egyszer használatos eszközöket biztosítottuk. Örülök, hogy erőfeszítéseink sikeresek voltak a csapat számára.

Mercs György intézetvezető főápoló, Idegsebészeti Klinika

A súlyos, irreverzibilis agykárosodást szenvedett betegünk intenzív ápolása, az életfunkciók biztosítása, a fertőzések megelőzése és kezelése a 3 hónapig tartó donorgondozás során nagy erőfeszítést igényelt a dolgozók részéről. Az alacsony szakdolgozói létszám ellenére a komoly szakmai kihívást is jelentő, összetett feladatot a kollégák nagyon lelkiismeretes, önzetlenül, sokszor erő felett végezték. Bízunk és hittünk abban, hogy kitartó munkánk meg lesz az eredménye. A hosszú idő alatt beszélgetéseink során többször is elhangzott, hogy a nehézségek áthidalásában, megoldásában, kitartó munkánkban, motivációnk fenntartásában milyen sokat jelent, hogy szerepet vállalhatunk egy különleges élet világrajövetelében. A gyermek családjának csodálatra méltó hozzáállását, hitét és kitartását tapasztalva reménykedtünk, hogy az új élettel legalább esélyt és némi vigaszt kaphatnak az őket ért

tragédia feldolgozására. A baba megszületése nagyon nagy öröm, óriási közös siker és rendkívül pozitív megerősítés volt minden munkatárs számára. A munkahelyi közösségi szellemet, összetartást megerősítette klinikánkon. Örülök, hogy én is részese lehettem ennek.